

Lausunto Oriveden keskustan ja Oriveden aseman välisestä yhteydestä kesäkuusta 2025 alkaen

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 108
240/00.01.07/2024

Valmistelija

Elinvoimajohtaja Tuija Aro

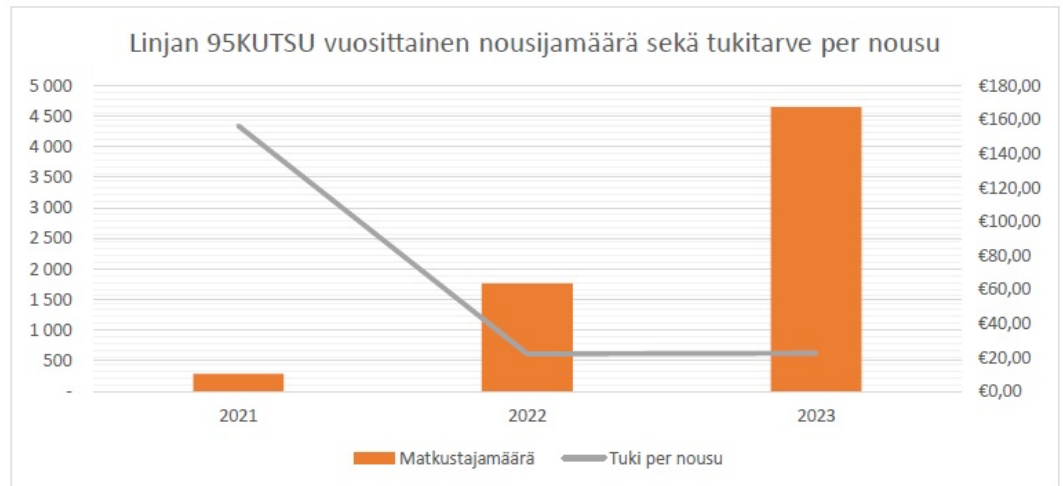
Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne (Nysse) pyytää Oriveden kaupungilta lausuntoa Oriveden keskustan ja Oriveden aseman välisestä yhteydestä ja sen järjestämisestä kesäkuusta 2025 alkaen. Nykyinen kutsuhjattu sopimus Oriveden aseman ja keskustan välisestä yhteydestä päättyy kesäkuussa 2025.

Nykyisellään Oriveden asemalta, Rovastinkankaan ja Oriveden keskustan kautta Oripohjaan liikennöidään kutsuhjattusti. Linjan 95KUTSU aikataulut on suunniteltu Tampereelta tulevien tai Tampereelle menevien junien aikataulujen mukaisesti, mutta linja on tarkoitettu palvelemaan myös normaalia asiointiliikennettä rautatieaseman ja keskustan/Kaislahdentien välillä. Linja 95KUTSU toimii nimensä mukaisesti kutsuhjattuna, eli asiakkaan on tilattava kyyti etukäteen puhelimitse, joko soittamalla tai laittamalla tekstiviesti 60 minuuttia ennen bussin aikataulun mukaista lähtöaikaa.

95KUTSUn suosituimmat vuorot kohdentuvat arkipäiviin, jolloin linjan 95KUTSU nousuista tehdään 93 %. Linjalla 95KUTSU tehdään talvikuukaudessa noin 300 nousua. Arkipäivien suosituimmat vuorot osuvat työmatkaliikenteeseen ja keskipäivään. Kutsuhjattun käytetyin vuoro on klo 7.35 lähtö Oriveden asemalta keskustaan, jolla tehdään yli neljännes koko 95KUTSUn nousuista.

Viikonloppujen osalta matkustajamäärä on vähäinen, ja useampana viikonloppuna tilanne on ollut, ettei kutsuja ole tullut lainkaan. Nämä luvut osoittavat Nysselle, ettei viikonloppuisin kutsuhjattua palvelua ole löydetty eikä sitä sen vuoksi käytetä. Kustannustehokkaan palvelun järjestämisen kannalta Nyssessä ei nähdä kannattavana tarjota palvelua viikonloppuisin, ainakaan nykyisessä konseptissa.

Nykyisellään 95KUTSU ei ole löytänyt käyttäjiään, jonka takia linjantukitarve on korkea. Kustannus-tehokkaan joukkoliikenteen järjestämisen kannalta on todettava, että yhtä matkaa 95KUTSUn kyydissä tuetaan yli 20 eurolla. Orivedellä on yritetty markkinoida palvelua, mutta palautteen pääviesti on ollut, että kutsuttava kyytipalvelu koetaan hankalaksi ja tämän vuoksi käyttö on jäänyt vähäiseksi. Palvelun järjestäminen maksaa Orivedelle vuodessa noin 100 000 €.

Oriveden tulevaisuudennäkymät joukkoliikenteen osalta

Oriveden, Kangasalan Ruutanan ja Tampereen välillä käynnistyy elokuussa 2024 bussilinja, joka mahdollistaa työssäkäynnin Oriveden ja Tampereen välillä ja tuo lisää joukkoliikenteen vuoroja arjen keskipäiviin, kun junat eivät liikennöi Oriveden asemalta Tampereelle. Elokuussa 2024 bussiliikennettä arkisin Oriveden ja Tampereen välillä liikennöidään noin klo 6-20 välillä. Bussivuoroja on suhteessa nykyisestä huomattavasti enemmän (nyk. 5 vuoroparia ja tulevaisuudessa 11 vuoroparia). Liikennöinti tulevalla bussireitillä mukailee osin jo mahdollista lähijunaliikennettä, jossa Oriveden, Kangasalan Ruutanan sekä Tampereella mahdollisesti vähintään yhden lähijunaseisakkeen ja Tampereen päärautatieasemaa, muodostavat otollisen yhteyden kerran tunnissa kulkevalle junaliikenteelle.

Tulevaisuuden suunnittelussa on tunnistettu, että Oriveden keskustataajaman ja aseman välillä liikennepalvelua toteutettaisiin edelleen bussiliikenteellä. Liikennöinti voisi tulevaisuudessakin olla aikataulutettua Oriveden asemalta lähteviin ja saapuviin juniin, mutta toteutettaisiin normaalina linjaliikenteenä ilman kutsua. Tulevaisuuden tavoitteena on entistä paremmin hyödyntää myös NOPA-busseja täydentämässä 95KUTSU-liikennettä karsia mahdollisia päällekkäisyyksiä. Kilpailutus yhdessä NOPA-liikenteen kanssa NOPAn sopimuskauden päättyessä elokuussa 2026 tarkoittaisi nykyistä isompaa liikennöintikokonaisuutta, mikä toisi joustoa liikennöintiin ja mahdollistaisi kilpailukykyisemmän hintatason verrattuna kahteen täysin erilliseen ja eriaikaiseen kilpailutukseen (NOPAn ja Nyssykan kilpailutuksen vanha malli). Vuoden 2026 NOPAn kilpailutuksen yhteydessä voidaan hankinnassa pyytää myös tuotantohinnat aikataulutetun joukkoliikennepalvelun (nykyinen 95KUTSU) järjestämiseksi Oriveden keskustataajaman ja aseman välille arkisin ja viikonloppuisin. Yhteiseen kilpailutusaikatauluun siirtyminen tarkoittaa 95KUTSU-liikenteen kilpailuttamista siirtymäkaudelle lyhellä sopimusjaksolla (06/2025-08/2026).

Bussiyhteyden säilyttäminen Oriveden keskustan ja aseman välillä on erittäin tärkeää, vaikka nykyisillä matkustajamäärillä matkakohtainen tuki onkin suuri. Nykyisen sopimuskauden aikana emme pääse eroon kutsusta, mutta meidän pitää entistä määrätietoisemmin markkinoida ja viestiä kulkuyhteydestä, joka asemalta keskustaan ja takaisin on tarjolla. Yhteys on sangen toimiva, kunhan pääsee kutsukynnyksen yli.

Junamatkustajille bussikyty on ilmainen, sillä bussimatka sisältyy junamatkan hintaan sekä Nyssen että VR:n lipputuotteilla matkustettaessa.

Junamatkustajien houkuttelu 95KUTSUn kyytiin vaatii viestintää ja rohkaisua, sillä yhteys on kätevä, nopea ja toimiva, kunhan vain uskaltautuu tekemään kutsun. Moni junamatkustaja tietää bussiyhteyden olemassaolosta, mutta kokee kutsumisen hankalaksi.

95KUTSUIlla ja NOPAlla pääsee kätevästi asemalta hoitamaan kauppa-asioita Oriveden keskusta. Tarjolla on päivän aikana vuoropareja, joilla kauppamatka hoituu kätevästi ilman pitkiä odotusaikoja tai turhaa kiirettä. Bussiyhteyden käyttöä asiointiliikenteessä saattaa helpottaa esim. valmiiksi laaditut aikataulu ehdotukset meno- ja paluumatkalle ja tarmokas viestiminen niistä. Tähän haasteeseen on jo tartuttu ja tulemme tuottamaan ja jakamaan matkustamista helpottavia vinkkejä asukkaille.

Yllämainituilla toimenpiteillä pyritään lisäämään matkustajamäärää kuluvan sopimuskauden aikana ja pienentämään matkakohtaista tukea sekä totuttamaan kulkijoita joukkoliikenteen käyttöön.

Seuraavaa sopimuskautta varten Nysse pyytää Oriveden kaupunkia valitsemaan kahdesta vaihtoehdosta, joilla liikennepalvelua Oriveden keskustan ja aseman välillä tullaan kesäkuusta 2025 alkaen järjestämään:

1. Junaliikenteeseen aikataulutettu liikennepalvelu Oriveden keskustan ja aseman välillä lakkautetaan. Oriveden kaupungille muodostuu yli 100 000 euron kustannussäästö vuodessa. **(vaihtoehto 1.)** Tämä vaihtoehto vähentää merkittävästi Oriveden keskustan saavutettavuutta ja heikentää autottomien kuntalaisten liikkumisen mahdollisuuksia.

2. Oriveden keskustan ja aseman välillä kilpailutetaan Nyssen toimesta 06/2025-08/2026 väliseksi ajaksi liikennettä, ilman kutsua, arkisin suosituimpiin vuoroihin. Linjaa liikennöitäisiin Oripohja-Mäntäntie-Orivedentie-Keskustie-Aihtialantie-Orivesi-Aihtialantie-Keskustie-Orivedentie-Rovastintie-Orivedentie-Asemantie-Orivedenasema-Asemantie-Eräjärventie-**Lehtimäentie-Sairaalantie-Oriveden terveyskeskus** -välillä. Liikennöinnissä yhdistyvät niin asiointi Oriveden keskustaan, terveyskeskukseen sekä kouluihin kuin yhteys Tampereelle suuntautuvaan junaan. Arvio hankintahinnasta, alla olevan suunnitelman mukaisesti, on vuodessa 120 000 euroa. Summasta ei ole vähennetty lipputuloa. **(vaihtoehto 2.)**

Arkisin liikennöinti Orivedellä

Oriveden terveyskeskus	Oriveden asema	Oriveden keskusta	Oripohja
7:30	7:35	7:44	7:50
8:35	8:40	8:49	8:55
9:35	9:40	9:49	9:55
10:35	10:40	10:49	10:55
11:35	11:40	11:49	11:55
16:35	16:40	16:49	16:55
17:30	17:35	17:44	17:50
18:35	18:40	18:49	18:55
19:35	19:40	19:49	19:55
20:35	20:40	20:49	20:55

Oripohja	Oriveden keskusta	Oriveden asema	Oriveden terveyskeskus
8:05	8:11	8:19	8:24
9:05	9:11	9:19	9:24
10:05	10:11	10:19	10:24
11:05	11:11	11:19	11:24
17:05	17:11	17:19	17:24
18:05	18:11	18:19	18:24
19:05	19:11	19:19	19:24
20:05	20:11	20:19	20:24

Nysse-sopimuksen jälkeen Oriveden keskustan ja aseman välinen liikennöinti on osa NOPA-liikenteen sopimusta, jolloin vuorojen määrää voidaan tarpeen mukaisesti lisätä arkeen ja viikonloppuihin.

KUTSU95- ja NOPA-sopimusten yhteisen kilpailuttamisen yhteydessä koko linjaston rakennetta pitää tarkastella kriittisesti sekä toiminalliselta että taloudelliselta kannalta. Oriveden kaupunki haluaa, että Nysse on mukana kaupungin sisäisen joukkoliikenteen kehittämisessä ainakin keskustan ja aseman välisen liikenteen osalta myös tulevaisuudessa. Nyssen mahdollistamat sähköiset palvelut ovat käyttäjille tärkeitä eikä Orivesi pysty vastaavia itse tarjoamaan.

Toimivalta	hallintosääntö 23 §
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus esittää lausuntonaan, että se hyväksyy Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne Nyssen esittämän vaihtoehdon 2. Liikennöinnin keskittämisen arkipäivien eniten käytettyihin aikoihin ja reitin laajentamisen palvelemaan myös terveyskeskuksessa asioivia uskotaan yhdessä kutsun poistamisen kanssa palvelevan käyttäjiä hyvin ja lisäävän käyttäjämääriä.</p>
Päätös	<p>Päätösehdotus hyväksyttiin seuraavalla puheenjohtajan esittämällä lisäyksellä:</p> <p>"Kaupunki toivoo, että kilpailutukseen olisi mahdollista osallistua monipuolisilla kalustovaihtoehdoilla". Lisäesitys hyväksyttiin yksimielisesti.</p> <p>Hallituksen jäsen Sami Kymäläinen esitti seuraavan muutosesityksen: "Esitän että Oriveden kaupunki valitsee vaihtoehdon 1. Oriveden kaupunki on talouden tasapainottamisohjelman keskellä ja on kohtuutonta tukea yksittäisiä matkustajia arviolta 22€ matkakohtaisella tuella ja 105 000€ kokonaissummalla. Talvikuukausina käyttäjiä on noin 20 per arkipäivä. "Ruuhkaisimmissa" vuoroissa on 5 matkustajaa. Visio matkustajamäärien kasvattamisesta tiedottamalla ei ole uskottava, koska tuota tiedottamista on tehty jo pitkän aikaa ilman mainittavaa hyötyä. Oriveden taloustilanne huomioiden kyseinen panostus on kohtuuton ja lisää painetta raskaisiin säästötoimiin muualla kaupungin toiminnoissa." Muutosesitystä ei kukaan kannattanut ja se raukesi.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginhallituksen jäsen Anna Manner poistui kokouksesta esteellisenä (intressijäävi) tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 15.08 - 16.06.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen suunnittelija Leena Huhtala ja elinvoimajohtaja Tuija Aro olivat asiantuntijoina tämän asian käsittelyn ajan ja poistuivat ennen päätöksentekoa.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginhallituksen jäsen Touko Sikala saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 15.20.</p> <p>Tämän asian käsittelyn jälkeen kokous keskeytettiin tauon ajaksi klo 16.06 - 16.20.</p> <p>-----</p>